

ILLVSTRISSIMO PRINCIPI AC DOMINO,

D. ALBERTO COMITI PALATINO RHENI ET VTRIVSQUE BAVARIÆ,
DVCI CATHOLICO, &c. MOECENATI SVO.

M. Abraham Paristorffer Monacensis, SS. Theologiæ Studiosus. S. D.

VANTO olim studio plerique homines elaborarint, ut ueterem Christianæ religionis dignitatem & amplitudinem penitus euerterent, Princeps Illustrissime: multo illustrius est, quam ut à me pluribus uerbis explicari debeat. Quis enim nescit, quantos tumultus, quam graues seditiones, pestiferæ nouitatis architecti, memoria nostra excitant: Sacra, caeremonias, templa, & ne quid grauius dicam, Diuorum imagines, quibus hominum mentes, ad diuinæ bonitatis memoriam, assidue reuocantur, homines isti noui euangelij clarissimis disciplinis eruditi, impiè sunt demoliti, & eò audaciæ plerique progressi sunt, ut neq; sacrarum literarum autoritate, neq; sanctionibus diuinis, neq; totius Ecclesiæ Catholicæ grauisimo iudicio, ab hac tam proiecta audaciâ & temeritate, auocari posse uideantur. Quorum uitæ conditionem, miseram certè ac luctuosam, merito sapientes omnes, uehementer dolere debent, quod non solum sibi, sed amplissimo etiam Christianorum ordini, pestem ac perniciem, omniumq; sanctitatum uassitatem, nefariè moliantur. Quare, Princeps Illustrissime, has assertiones, doctrinæ illorum maximè aduersas, ex publicis prælectionibus desumptas, publicè defendendas suscepi, ac C. T. nuncupare uolui: partim, ut hac perutili ingeniorum exercitatione, uberores eruditionis fructus capere possem: partim, ut eidem C. T. meorum studiorum ratio, (quoniam in Philosophia non licuit) aliqua ex parte constaret. Quæ omnia, qualiacunq; tandem sint, ut grato animo C. T. suscipiat, uehementer rogo. Dabo ego interim operam diligenter, ut Reipublicæ Bauariæ, cui me multum debere, ingenuè fateor, dignitatem & auctoritatem, augere & amplificare, Christo summo honestatis & gloriæ cœlestis architecto, autore, possim aliquando. Vale.

ASSERTIONES DE ADORATIONE DEO, HUMANITATI, IMAGINI, CRUCI CHRISTI, SANCTIS, EORVMQVE SACRIS IMAGINIBVS ET RELIQUIIS, EXHIBENDA.

1. Cum multiplex sit adoratio, nec definitionem propriam admittat, ipsius tamen nominis significatum explicantes, dicere possumus: esse uenerationem siue honorem, alicui ratione dignitatis ac perfectionis, qua excellit, interno externouè actu delatum.
2. Hinc efficitur, ut siue Deo, siue rebus creatis adoratio tribuatur, præcipue quidem in actu mentis posita sit, secundo tamè loco in corporis actu, aut externo aliquo signo etià uerfè.
3. Et si enim religionis summa in externis actibus aut signis poni non debet, tamen naturæ hominis, mente ac corpore constanti maximè congruit, & perutile est, Deo imprimis, deinde, creatis quibusdam rebus, pro cuiusq; illarum dignitate, honorem habere.
4. Sunt autem hic constituenda, quæ in quolibet adorationis genere uera cernuntur: Primum est, adorationem his tantum rebus propriè tribui posse, quæ mentes sunt, aut mente ac ratione constant, reliquis autem rebus, nisi spectentur, ut ad eas aliquo modo referuntur, nullus honor tribuendus est.
5. Secundum est, quod propriè ac primò adoratur, esse rem per se subsistentem siue hypostasin, quæ in mente præditis, persona notiori nomine vocatur: Quod autem huiusmodi non est, sed in hypostasi subsistit, causam quidem adorationis esse posse, non autem propriè ac primò adorari.
6. Tertium est, adorationis causam esse quandoq; formam aliquam, ut sapientiam, potentiam, iustitiam, aliquando operationem, ut creauisse ac gubernare mundum, patriam defendisse, uictoriam ab hostibus reportasse.
7. Quartum est, unitatem adorationis ex hypostasi potius, quæ adoratur, quam ex adorationis causa petendam esse, quæ in eadem hypostasi sæpe multiplex est.
8. Quintum est, eorum quæ adorantur, quædam propter se adorari, ut Deum, ut uirum sanctum, ut Reipublicæ principem, quædam propter aliud in ipsis apprehensum ad quod referuntur, ut legatum, ut imaginem, ut partem, ut regis purpuram aut symbolum.
9. Quamuis duplex ille honor, Latræ scilicet & Dulæ, quo Deum & quæ post Deum sunt, honorare solemus, à quibusdā fœderis esse credatur, nos tamè illum in usu semper fuisse, tam apud Theologos antiquos, quam etiam recentiores, defendemus.
10. Imò ex diuina scriptura nō obscure constitui, cum Augustino & patribus posterioris Nicænæ Synodi ostendere non est difficile.
11. Optimè autem latræ describitur, ut sit uirtus quædam per quam Deo tanquam uni primòq; creationis & gubernationis principio, internis externisq; actibus, cultum & reuerentiam exhibemus.
12. Neq; Dulæ, cum inter ea, quæ post Deum sunt, maxima reperiatur disparitas, incommode in duliam propriè dictam & hyperduliam, tanquam uirtutes specie differentes distinguatur, quæ distinctio antiquior etiam est quam nonnulli arbitrantur.
13. Dulia propriè accepta, est cultus, qui pluribus rebus creatis, ob commune aliquam earū perfectionem, Hyperdulia uero, cultus & reuerentia maxima, quæ homini ob singularem affinitatem quam cum Deo habet, tribuitur.
14. Est etiam alia adorationis distinctio, quam patres posterioris Nicænæ Synodi, ex literis sacris rectè collegerunt, ut uidelicet *λατρεία* sit propria illa soli Deo debita seruitus & adoratio, *προσκύνησις* autem sit communior quædam adoratio, quæ rebus etiam creatis frequenter tribuitur.
15. Vbi diligenter tum ex antiqua Græciæ dialecto, tum ex sacris literis ostendunt *προσκύνησις*, quod nos adorare dicimus, idem esse quod *ἀσπάζεσθαι*, idem quod *φιλεῖν*, quæ uerba salutare, amplecti & amare significant. Quod si expenderent sectarij, minus admirarentur nos rebus varijs adorationem tribuentes.
16. Cum res per se subsistens propriè adorari dicatur, humanitatem & diuinitatem Christi, nō duabus distinctis adorationibus, sed una & eadem adorari volumus.
17. Inde tamen non fit, ut diuinitatem ipsam cum humanitate confundamus, vnā scilicet naturam & essentiam, quæ adorari debeat, constituentes, sed personam ipsam vnā cum carne seu humana natura assumpta, adorandam esse dicimus.
18. Quamuis humana natura Christi per se cōsiderata, hoc est, à persona filij Dei re, aut ratione seiuncta, neq; dulia neq; latræ adoranda sit, cum non sit hypostasis, cōsiderata tamen, ut res personæ uerbi coniuncta, adorationem latræ sibi uendicat.
19. Hæc est causa, cur Augustinus humanam Christi naturam à persona uerbi seiunctam adorandam esse neget. Hinc Synodus Constantinopolitana, quæ quinta generalis dicitur, duas adorationes Christo Deo & homini seorsum contra Nestorium tribui uetat.
20. Si uero res adorata poneretur (ut poni debet) hypostasis filij Dei, & ratio siue causa adorationis assignaretur humana natura, prout omni munere gratiarum ornata atq; cum lata est, tunc Christus non latræ, sed hyperdulia adorandus esset, quo tamen modo adorari in Ecclesiâ non consueuit.
21. Benè à Damasceno assertum fuit, non solum personæ uerbi & humanæ naturæ assumptæ, sed etiam totius Trinitatis, eandem esse latræ adorationem.
22. Quæ adoratione etiam Christum, in Sacrosancto illo Eucharistiæ Sacramento, adorari debere, pro certo habendum est.
23. Quocirca damnandi sunt sectarij, qui Eucharistiam, in qua esse fatentur præsentem secundum substantiam Christum, non esse adorandam existimant.
24. Beata autem & gloriosa uirgo Maria ob maximam, quam cum Deo habet coniunctionem, non dulia communi, sed præcellenti illa, quæ alio nomine hyperdulia nuncupatur, adoranda est.
25. Quare & eius Imagini hyperdulia honor suo modo tribuendus est.
26. Eadem est secundum analogiam reliquorum sanctorum hominum ratio, ut enim quisq; illorum dulia honore aliquo dignus est, sic eius imago eodem honore, ut imago est, affici debet.
27. Malè eos facere, qui sacras imagines abolendas censent, non solum ex patribus & Oecumenicis Concilijs manifestum est, uerum etiam ratione & traditione Apostolica constat.
28. Nos igitur, cum non parua cum olim fuerit, tum modò sit controuersia, de iisdem aut retinendis aut exterminandis, asseueramus Christi, Beatæ Dei genitricis, sanctorū hominū & angelorum imagines, in Ecclesijs Christianorum legitime retineri atq; depingi posse.
29. Hæc autem, prout res quædam sunt & spectantur siue ex materia siue ex forma, neq; adorandæ neq; uenerandæ sunt, prout tamen sunt Imagines, uel Christi, uel sanctorum hominum, non tantum ad memoriā & ornatum locorum, ut quidā putant, habendæ sunt.
30. Sed iuxta uarietatem prototyporum & exemplarium, quæ honore & adoratione digna sunt, honorari & adorari debent, imò eundem censemus illis honorem tribuendū, modo tamen diuerso, qui ipsis exemplaribus debetur.
31. Et quamuis actus honoris exteriores, ut sunt capitis nudatio, genuflexio, deosculatio & his similes, fiant corā Imagine, eiq; deferri uideantur, non idè tamen in Idololatriæ notam, quemadmodum falsò nobis impingitur, labimur.
32. Transeunt enim hi actus, sicut & quilibet alij interiores, ad ipsum exemplar & prototypum, in ipsoq; non in imagine terminantur, ut cum Sancto Basilio Patres Nicænæ & Tridentinæ Synodi docent: Vnde non immeritò dici potest, aliquo modo honorandas esse imagines, aliquo modo non esse honorandas.
33. Est etiam animaduersione dignum, quodd, est aliquis actus externus ad latræ tantum pertineat, ut sacrificare, hi tamen quos recensimus, promiscuè tum in latræ, tum in dulia honore habendo usurpentur.
34. Quare, qui sacras imagines idola nominant, & qui Ecclesiâ propter uenerationem illarum, idololatriæ accusant, eos ipsa Ecclesiâ Catholica, tū olim, tum hac nostra memoria, anathemate damnauit.
35. Hinc etiam imagines tam pictas quam sculptas, quæ oculos perstringunt, mentem corumpunt, & ad turpes res perpetrandas incendia parant, licet ad representandam rem sacram sint positæ, dicimus, auctoritate illorum qui Ecclesiæ præfunt, iuxta Tridentinæ Synodi decreta, tollendas esse: & ne similes in posterum ponantur, sedulò cauendum.
36. Cum idem honor habendus sit imagini, qui representato per imaginem habetur, Christusque latræ adoratione adoretur, imago quoq; eius, ut non ineruditè D. Thomas cum plerisq; scholæ Theologis hanc quæstionem discutiens, cōcludit, eadem adoratione adoranda erit.
37. Hinc tamen non sequitur per imaginem eius, nudū tantum hominem, ut Iconoclastæ fieri putant, representari, sed per eam Deum & homo uerus nobis ueluti ante oculos ponitur.
38. In imagine creata uiua, qualis est homo uel angelus secundum se, Deus latræ non est propter periculum adorandus, quod tamen in alia imagine aut signo ratione carente, ad id tamen significandum instituto, fieri potest: Nihil tamen impedit quin imaginis uiuentis consideratione, ad Deo latræ tribuendam excitetur.
39. Quod autem non obscure Nicæna Synodus secunda docere uidetur, nulli imagini, nec Cruci Christi, latræ esse tribuendam, id non pugnare cum D. Thoma & plerisq; scholæ Theologis arbitramur.
40. Si quis autem hac in re, à scholæ sententia sibi discedendum putet, (quod graues quidam uirificerunt) dummodò Nicænæ illius & Tridentinæ Synodi doctrinam sequatur, eum minime damnabimus.
41. Nullo modo licet habere uel efficere imagines Trinitatis uel personarum diuinarum, præcipue Patris & Spiritus sancti, ea intentione, ut per illas diuinitas ipsa effingi posse credatur, quod idem Damascenus, hac de re scribens, significare uoluit.
42. Benè tamen retineri possunt, si efformentur tanquam signa, quibus personæ diuinæ in ueteri aut nouo Testamento apparuerunt, ut uidelicet per ea in diuinæ, immaterialis, purissimæq; substantiæ cognitionem quoquo modo deueniamus, & ad eius adorationem frequentius excitetur.
43. Cruci non tantum illi, in qua salus nostra pependit, uerum cuius alteri ex qualibet alia materia confectæ, quæ tamen crucis imaginem & formam retinet, siue interim habeat effigiem Christi crucifixi, siue non, latræ adoratio tribuenda est, quæ non in ea sistat, sed ad Christum, cuius ea imago aut certe signum est, transeat.
44. Quamuis non negemus etiam inferiori quodam adorationis genere illam honorari posse, quatenus uidelicet non eodem actu simul quo ipsum prototypū, sed separatim honoratur, & aliquid Christi seu instrumentum nostræ salutis esse concipitur.
45. Lignum crucis, in qua Christus reuera passus est, licet hoc præ cæteris habeat peculiare, ut non solum ratione figure, sed etiam, quia contactu corporis Christi sanctificatū est, adorari soleat, si tamen careat figura crucis, dicimus, ob solum contactum præteritum non esse latræ adorandum, sed ut è prætiosissimis reliquijs vnā, adoratione singulari honorandum.
46. Sacris Christi aut sanctorum hominum reliquijs uenerationem debitamq; honorem tribui debere, tum Scriptura diuina docet, tum traditio constans Ecclesiæ, & contrariæ sententiæ damnatio iam olim promulgata, confirmat.
47. Sacrarum autem reliquiarum nomine, res illas intelligere possumus, quæ uel Christo uel sanctis hominibus, ratione aliqua coniunctæ, uel ab iisdem tactu uel usu quoquo modo sacratæ fuerunt, uel ex aliquo opere diuinitus edito seruantur.
48. Non tamen pari honore omnes reliquiæ sacræ afficiendæ sunt: patet enim eas, quæ coniunctiores fuerint illi propter quem honorantur, magis honorandas, quam eas quæ minus fuere coniunctæ.
49. Patet etiam, si cætera paria ponantur, reliquias Christi maiore dignas esse honore, quam Apostolorum principis, & huius magis quam simplicis martyris aut confessoris.
50. Itaq; reliquijs sacris similis adoratio tribuenda est secundum analogiam, quæ & ipsis rebus debetur, propter quas honorantur.

A laudem & honorem Dei Omnipotentis, ac Beatissimæ uirginis

Defendentur Præside uno ex Doctoribus Theologis Die 18. Mensis Iulij, Hora 7. Anno M. D. LXXI.

INGOLSTADII EX OFFICINA VVEISSENHORNIANÆ.

